

LUOMOAVAA ELÄMYS- JA SEIKKAILUPEDAGOGIIKKA VARHAISKASVATUKSESSA

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

TOIMITTANEET LUMOA-kouluttajat: Riikka Kanervo, Annika Kultavirta ja Tiina Wikström

Opetushallituksen rahoittamassa varhaiskasvatuksen kasvatushenkilöstölle suunnatussa LUMOA-hankkeen täydennyskoulutuksessa perehdyttiin elämys- ja seikkailupedagogiikkaan. Laurea-ammattikorkeakoulun järjestämässä koulutuksessa luontokokemuksiin liittyvän pedagogiikan rinnalla hyödynnettiin varhaiskasvatuksen, kestävän kehityksen ja työhyvinvoinnin osaamista sekä eLuontoluotsi-hankkeen (2021) tuloksia. Täydennyskoulutuksessa varhaiskasvattajat pääsivät myös soveltamaan ja kehittämään luontoympäristössä toteutettavia lapsilähtöisiä, elämyksellisiä ja inklusiota tukevia menetelmiä sekä omaehtoista leikkiä.

Tähän posterikoontiin on kerätty LUMOA-koulutukseen osallistuneiden varhaiskasvattajien suunnittelemaa menetelmällisiä pedagogisia pilotointeja, joita voidaan soveltaa edelleen varhaiskasvatuksen kentällä. Piloteissa osallistuttiin Suomen lasten metsäretkipäivään, ideoitiin metsäseikkailuja, vietettiin ötökkäviikkoa ja rakennettiin hyönteishotellia. Luontotoimintaa tehtiin monin tavoin näkyväksi käytännössä, ja myös vanhemmat pääsivät osallistumaan vanhempainiltaan luonnossa. Suomalainen metsä tuli monella tapaa tutuksi. Posterit rakentuivat niin, että varhaiskasvattajat kuvasivat toimintaansa ja toiminnan teoreettista viitekehystä sekä reflektoivat oppimistaan ja jakoivat uusia oivalluksiaan ja ideoitaan.

Toivotamme LUMOAvia lukuhetkiä näiden luontopilottien parissa!

Suomen lasten metsäretkipäivä

TEKIJÄT / TYÖRYHMÄ : ANU JOUSIAHO, MARIANNE JOKELA JA SAIJA HVITFELT

Toteutimme ideoimamme kokeilun kolmessa eri päivähoitoyksikössä. Tarkoituksena oli toteuttaa retki Suomen lasten metsäretkipäivänä 13.5.2022. Korona sotki muutaman yksikön suunnitelmia, mutta toukokuun aikana retket toteutuivat kuitenkin jokaisessa yksikössä. Tavoitteenamme oli toteuttaa metsäretki, joka antaisi kaikille osallistujille elämyksiä ja yhdessäoloa pedagogista puolta unohtamatta.

PROSESSIKUVAUS JA KÄYTETYT MENETELMÄT

Suomen lasten metsäretkipäivää vietettiin vuonna 2022 13.5. ja me päätimme osallistua siihen. Mietimme yhdessä toteutuksen runkoa ja retken pituutta ja päädyimme yhteistuumiin lähtee suunnittelemaan toimintaa aamupäivän ajaksi. Jokainen yksikkö oli liikkunut luonnossa jo paljon lasten kanssa aiemminkin. Luontopedagogiikka oli meille jo tuttu toimintamalli sekä jokaiselle yksikölle metsä oppimisympäristönä että reitti sinne olivat tuttuja. Jokaisella toimipaikalla on turvallisuussuunnitelmaan kirjattu toimintaohjeet ulkoiluun ja retkille ja niiden mukaan jokainen yksikkö toimi. Netistä löytyvät myös tarvittaessa ohjeet [retken valmisteluun](#). [Suomen lasten metsäretkipäivää](#) varten löytyi hyvää materiaalia valmiina paljon. Hyödynsimme sivuilta Pietupöllön kirjettä lapsille sekä päivän suunnitteluun retkivinkkejä.

Päätimme lähtee suunnittelemaan metsään toimintarasteja. Toimintarasteja jokainen yksikkö sai käydä metsässä läpi omalle ryhmälleen sopivassa järjestyksessä ja omien lasten mieltymysten ja lasten mielenkiinnon mukaan. Toimintarasteja suunnitellessamme hyödynsimme jo olemassa olevia materiaaleja esim. [lajikortit](#) joihin yhdistimme Kielinupun [Suomalainen metsälaulun](#). Jaoimme retken suunnittelun kolmeen osaan ja jokainen meistä suunnitteli yhden rastin retkelle ja lisäksi ideoimme varastoon muutaman toiminnan. Aistipusseihin jokainen yksikkö laittoi omasta metsästään löytyviä asioita huomioiden jokamiehen oikeudet.

Matematiikka-rastilla käytimme kortteja [1-10](#) huomioiden ryhmän taitotason.

Suunnittelimme retkeä enimmäkseen Whatsapp- viestien kautta. Suunnittelu toimi näin oikein hyvin koska olimme ihan eri puolilta Suomea lähtöisin.

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

TEOREETTINEN VIITEKEHYS TOIMINNAN TAKANA

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

VASU (Oppimisen alueet)	
Kielten rikas maailma	Laulut, Pietu-Pöllön kirje, lorut, eläinkortit
Kasvan, liikun ja kehityn	Kävely metsään ja metsässä, leikki, aamupalan syöminen metsässä, popcornit trangialla
Tutkin ja toimin ympäristössäni	Matikkakortit, aistipussit
Ilmaisun monet muodot	Taideteosten tekeminen
Minä ja meidän yhteisömme	Etsittiin metsästä jotakin mielenkiintoista

Työn mielekkyys, terveys, turvallisuus ja hyvinvointi muodostavat [työhyvinvoinnin](#). Työhyvinvointi on suorassa yhteydessä työhön sitoutumiseen, työn tuottavuuteen, sairauspoissaolojen määrään sekä työntekijöiden pysyvyyteen. Työhyvinvoinnista huolehtiminen on niin työnantajan kuin työntekijän vastuulla.

[Luonnossa oleskelun](#) on huomattu olevan positiivisia vaikutuksia ihmisen hyvinvointiin. Pienet tauot työpäivän aikana luonnossa parantavat työhyvinvointia. Mitä useammin luonnossa oleskelee sitä enemmän kokee työn imua, työstressi vähenee ja työhyvinvointi lisääntyy.

Metsäretket ovat lapsille innoittavia, opettavaisia sekä mielekkäitä. Metsäretket ovat tärkeitä myös työntekijöille. Niiden vaikutus työhyvinvointiin on merkittävä.

UUSIA OIVALLUKSIA JA IDEOITA

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Lähtökohtaisesti meidän oli helppo aloittaa toiminnan suunnittelu, me kaikki työskentelimme suurinpiirtein samanikäisten kanssa, yhdessä ryhmässä matkassa oli 4-5 vuotiaita myös. Jokaisella meistä oli kiinnostus luontotoimintaa kohtaan ja kokemusta aika paljon.

Suunnitelmamme tärkein kohta oli muokkautuvuus. Muokkautuvuus antoi myös mahdollisuuden lasten erilaisten taitotasojen sekä kiinnostuksen mukaisen toiminnan huomioimisen ja toteuttamisen. Sovimme tekevämme samalla sabluunalla retken, mutta jokainen voisi toteuttaa sen parhaaksi näkemällään tavalla. Me suunnitelimme paljon toimintaa ja jokainen teki niistä oman ryhmänsä näköisen metsäretken. Materiaalia oli jo valmiina jokaisessa yksikössä ja jokainen toi suunnitteluun mukanaan omia hyväksi havaittuja toimintaideoita ja niistä uusien koulutuksen kautta saatujen linkkien lisäksi suunnitelimme päivän ohjelman. Jokainen ryhmä, päivä ja hetki on erilainen.

Retken jälkeen huomasimme että näin juurikin tapahtui. Suuri arvo oli muokkautuvuus koska kolme erilaista yksikköä mukana sekä erilaiset toimintatavat sekä työyhteisö. Kolmen eri yksikön yhteinen suunnitelma jonka jokainen toteutti oman työyhteisön kanssa omalla työpaikallaan oli samalla kertaa todella haastava ja toisaalta idearikas ja opettavainen kokemus. Oman yksikön toimintakulttuuria on ihan hyvä peilata välillä muihin yksiköihin.

Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty sopii luontotoimintaan oikein hyvin.

Luonnon rauha tekee hyvää koko ryhmälle ja vahvistaa myös työyhteisöä.

Metsässä mielikuvitus pääsee valloilleen ja koko ryhmä voi hyvin.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet toteutuvat oikein helposti

luontotoiminnassa, mutta toiminta luonnossa vaatii koko työyhteisön

sitoutumisen luontotoimintaan sekä ymmärryksen toiminnantarkoituksesta.

Metsäseikkailu

TEKIJÄT / TYÖRYHMÄ: Mirja Risku-Rajala

Metsäseikkailu toteutettiin yhdessä päiväkodissa elokuussa 2022. Tavoitteina oli ryhmäytyminen, mielikuvituksen käyttö, yhdessä toimiminen, luonnonmateriaalien käyttö, keskustelutaitojen harjaannuttaminen, kompromissien harjoittelu, ympäristön havainnointi ja jokamiehenoikeuksien mieleen palauttaminen.

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Prosessikuvaus ja käytetyt menetelmät

Ideana oli lähteä metsäretkelle lapsiryhmän kanssa. Varhaiskasvattaja suunnitteli erilaisia haasteita, joita lasten tuli yhdessä selvittää. Eri rastien aiheina olivat: virtaavan joen ylitys, teltan/suojan pystytys sekä eväiden syöti, jota varten luotiin istumapaikat.

Toteutuksessa ensimmäisellä rastilla oli tehtävänä ylittää virtaava joki lasten löytämällä luonnonmateriaaleilla.

Toisella rastilla teltan/suojan pystyttäminen tuli tehdä annetun pressun avulla. Lapset saivat tässä itse pohtia millaisen toteutuksen he tekevät, jolloin tuli hyvää pohdintaa ja mietintää sekä kompromissien tekoa.

Kolmannella rastilla oli odotettu eväiden syöminen, jonne lapset tekivät ryhmän oman eväretkipaikan omien alustojen avulla. Tässä lapset hienosti hyödynsivätkin tehtyjä telttoja/suojia.

Lopussa lasten kanssa käytiin heidän mielipiteitään läpi pupujussi naamojen avulla. Lapset saivat kukin vuorollaan kertoa mielipiteensä reissusta kokonaisuudessa, sekä yksittäisistä rasteista.

TEOREETTINEN VIITEKEHYS TOIMINNAN TAKANA

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Vasussa sanotaan, että tavoitteena on kehittää yhteistyötä ja vuorovaikutustaitoja sekä edistää toimimista vertaisryhmässä. Lisäksi korostetaan, että lapsella on oikeus yhteisöllisyyteen ja ryhmään kuulumiseen (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022. 7,11.) Myös tässä metsäseikkailussa oli vahvasti esillä yhteistyö ja vuorovaikutus sekä yhdessä toimiminen ikätovereiden kanssa.

Metsäseikkailun aikana käytettiin monenlaisia eri taitoja oppimisen ja tekemisen tukena. Lisäksi seikkailussa hyödynnettiin monia eri osa-alueita lapsille ominaisilla tavoilla. Lapset saivat onnistumisen kokemuksia ja kokivat yhdessä mahtavia oivalluksia.

Varhaiskasvatussuunnitelmassa kerrotaan että oppimisen tulisi olla kokonaisvaltaista ja kaikkialla tapahtuvaa. Siinä tulisi yhdistyä monia taitoja ja tietoja. Mukana ovat toiminta, tunteet, aistihavainnot, keholliset kokemukset, kieli ja ajattelu. Lasten tulisi myös saada oppia leikkien liikkuen, tutkien, erilaisia työtehtäviä tehden, itseään ilmaisten sekä taiteisiin perustuvassa toiminnassa. Lisäksi suunnitelman mukaan myös ihmettelylle, oivaltamiselle ja oppimisen ilolle tulisi olla tilaa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022. 11-14.)

Seuraava kiteyttää melko hienosti metsässä oleilun ja seikkailun pääajatuksen:

“Luonnossa ja rakennetussa ympäristössä retkeily sekä ympäristön tutkiminen ovat tärkeä osa varhaiskasvatusta. Myönteisten kokemusten kautta lapsi oppii nauttimaan luonnosta ja lähiympäristöstä ja hänen ympäristösuhteensa vahvistuu.”

(Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022. 30.)

Lähde:

Opetushallitus. 2022. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022. Luettavissa:

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_0.pdf Luettu:

8.10.2022

UUSIA OIVALLUKSIA JA IDEOITA

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Omassa tiimissäni keskustelimme seikkailun jälkeen toteutuksesta, arvioinnista ja jatkokehittäilyideoista.

Tiimikaverit, jotka osallistuivat retkelle, liputtivat jatkoon lasten kanssa yhdessä tehtävän arvioinnin pupujen avulla. Tämä osoittautui varsin mielekkääksi tavaksi lapsille antaa palautetta. Lapsille se tuntui olevan myös mukavan konkreettinen ja selkeä malli. Totesimme myös yhdessä, että tämä oli lapsille kiva kokemus kun saivat ilmaista mielipiteensä kukin yksitellen ilman ryhmäpainetta.

Juttelimme myös yhdessä mahtavasta tunnelmasta, joka vallitsi koko retken ajan, vaikka hieman haasteitakin matkan varrelle kertyi.

Lasten suosikiksi nousi, mikäs muukaan kuin eväiden syönti katoksessa istuen, tämän kohdalla oli täysi äänisaldo. Meidän kasvattajien mielessä, tämä oli vastauksena ihan selvä. Mikäs muukaan seikkailussa olisi parempaa kuin eväiden syönti.

Lapset kokivat että katoksen pystyttäminen oli reissun kurjinta puuhaa, tämä johtui meidän kasvattajien arvion mukaan siitä, että monelle tämä oli haastavaa ja vaati paljon yhteistyötä sekä keskustelua, pähkäilyä ja kompromisseja.

Vastaisuudessa aiomme tehdä enemmänkin seikkailuja, joissa yhteistyö, keksiskustelu, ongelmanratkaisu ja kompromissit pääsevät harjoitteluun. Näistä taidoista kun on tässä maailmassa paljon hyötyä.

Ötökkäviikko

TEKIJÄT / TYÖRYHMÄ: TIIA MÖNKKÖNEN, MINNA OJALA, TARJA PARKKINEN, MAIJA NURMINEN

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Käytännön kokeilu toteutettiin 4 varhaiskasvatuspaikassa keväällä 2022. Tavoitteenamme oli tutustuttaa lapset ötököiden maailmaan käyttäen vasun osa-alueita.

PROSESSIKUVAUS JA KÄYTETYT MENETELMÄT

Omassa pienryhmässämme keksimme yhdessä ötökkäviikko- teeman. Jaoin yhdessä ideoita kuinka viikkoa voisi viettää ja jokainen otti ideoita käyttöön mitä pystyi ryhmänsä kanssa toteuttamaan. Ideoinnissa mietimme kuinka vasun osa-alueet tulisi käytäntöön.

Jokainen ryhmä toteutti retken metsään tutkien ötököitä sekä ötökkä-aiheisia lauluja, loruja ja luettiin ötökkä-aiheisia kirjoja. Osa ryhmäläisistä toteutti ötökän etsintää kuvien avulla. Yhden ryhmän lapset loivat luonnonmateriaaleja hyödyntämällä metsään ötököiden kuvia, jotka lapset saivat kuvata tabletilla. Osassa ryhmissä tehtiin ötökkä-teemalla askarteluita kuten painettiin ötökän kuvia paperille sekä kananmunakennoista toukat. Lisäksi oli ötökkä-aiheista jumppaa ja käynti museolla ötökkä-valokuvanäyttelyssä.

Osa ryhmistä katsoi lasten kanssa Pörriäiset Soikoon! – lastenkonsertin:

<https://www.youtube.com/watch?v=wrq64j6iOw8>

Kielinupun hyönteiset laulua laulettiin muutamassa ryhmässä:

<https://www.youtube.com/watch?v=6ce6jEYmrXA>

Yhdessä ryhmässä nousi suosioon Jäärälaulu:

<https://www.youtube.com/watch?v=4CSD0K7I9Z4>

TEOREETTINEN VIITEKEHYS TOIMINNAN TAKANA

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Vasun oppimisen alueet

Kielten rikas maailma – Laulut, lorut, kirjat, pelit

Ilmaisun monet muodot – Askartelut, konsertti, luonnonmateriaaleista ötököitä, laululeikit, ötökkäjumppa, ötökän etsintä kuvista, museo/näyttely

Minä ja meidän yhteisömme – Lähiympäristöön tutustuminen, kuvien ottaminen tabletilla, konsertti

Tutkin ja toimin ympäristössäni – Lautapelit, ötököiden tutkiminen, lajitunnistaminen, askartelu luonnonmateriaaleista, luonnon kunnioitus, roskaamaton retkeily, YouTubesta musiikkia ja konsertti, tabletin käytön opettelu turvalliseen käyttöön (kuvien otto)

Kasvan, liikun ja kehityn – ötökkäjumppa, luonnossa liikkuminen turvallisesti, konsertti mukana tanssien, matkat retkipaikalle turvallisesti

Luontoa ja lähiympäristöä oppimisympäristönä toteutettiin kaikissa ryhmissä. (Vasu 2022 3/2)

Luonnossa oleminen rauhoittaa aikuisia ja lapsia. Luonto työympäristönä parantaa aikuisten työhyvinvointia.

<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/123749/TammisaloVenla.pdf?s>

UUSIA OIVALLUKSIA JA IDEOITA

Pohdittiin kuinka toimintaa voi toteuttaa todella paljon luonnossa. Aihe oli lapsia kiinnostava ja monen mielenkiinnon kohteena. Teema mahdollisti monipuolisen toiminnan ja oli lasta osallistava. Toimintaa pystyi toteuttamaan kaikenikäisten kanssa. Ideoita oli hyvin ja niitä pystyi muokkaamaan omalle ryhmälle soveltuvaksi ja kaiken ikäisille soveltuviksi. Idea oli oikein innostava ja mahdollistaisi isompaan pitkäkestoiseen projektiin. Havainnoitiin lasten toimivan sopuisammin, rauhallisemmin, yhdessä tehden luonnossa. Luonnossa lapset saavat liikkua vapaammin ja ideoida omia leikkejä.

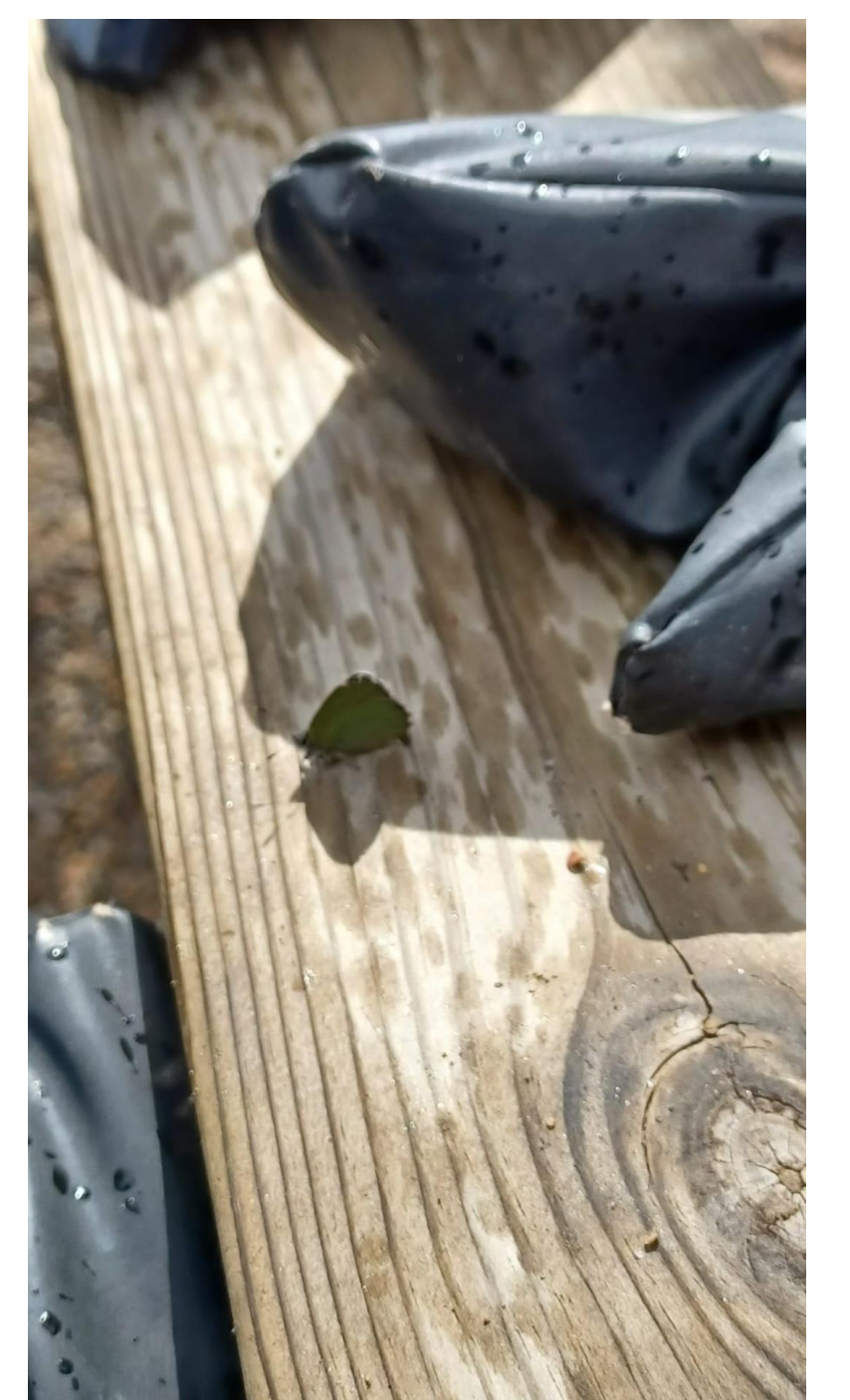
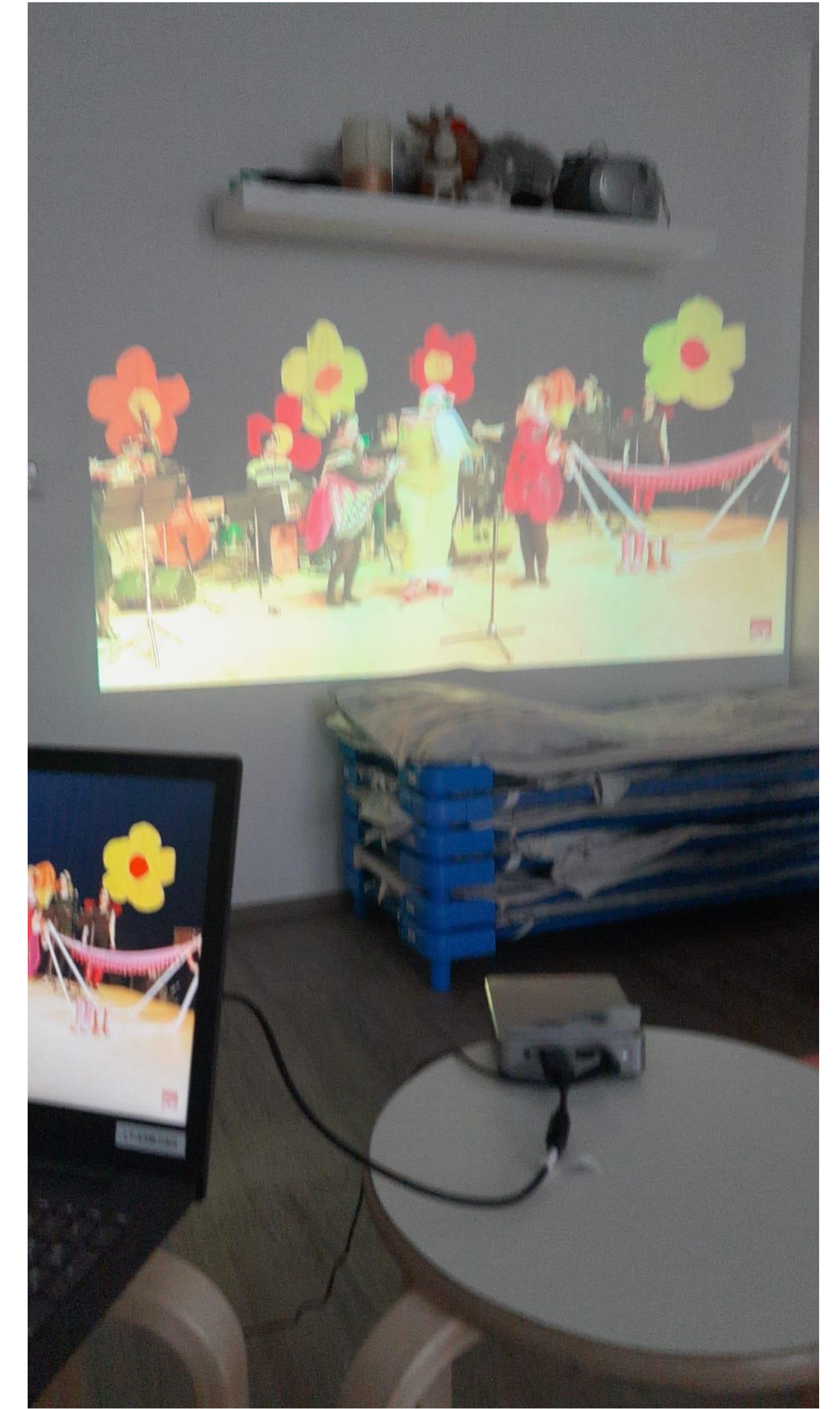
AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Kuvia

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Hyönteishotellien rakennus

TEKIJÄ Liisa Tervo .

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Toteutin käytännön kokeilun eli hyönteishotellien rakentamisen yhdessä oman päiväkotiryhmäni kanssa keväällä 2022. Ryhmä muodostuu alle 3-vuotiaista lapsista, mutta keväällä osa lapsista oli jo lähempänä neljää ikävuotta. Projektin tarkoituksena oli vahvistaa lasten luontaista kiinnostusta keväällä hyönteisiä kohtaan ja edistää lasten suhdetta lähiympäristöön. Samalla yhteisöllisyys ja osallisuus lasten kesken vahvistui ja saimme tutkimisen ja toiminnan kautta opetella uusia taitoja. Oma tavoitteeni oli päästä kokeilemaan lasten kanssa jotain uutta luontoon liittyvää toimintaa.

Prosessikuvaus ja käytetyt menetelmät

Pidimme pienryhmässä muutaman Teams-kokouksen, jossa pohdimme erityisesti sitä, mitä uutta luontoon liittyvää voisimme tehdä pienten lasten päiväkotiryhmässä. Yksi ryhmäläisistä oli törmännyt ilmastonmuutosta käsitteleviin materiaaleihin, jotka oli suunnattu lapsille. Mielestäni tema oli sellaisena vaikea pienille lapsille, mutta kevään ollessa jo täydessä vauhdissa ja lasten ihmetellessä erilaisia kevään merkkejä aloin pohtia lasten ja omaa suhdettani erilaisiin pörriäisiin. Retkeilemme lasten kanssa päiväkodin ympäristössä viikoittain ja halusin tuoda näihin retkiin, sekä päiväkodin pihaan jotain uutta havainnoitavaa lapsille.

Ajatus hyönteisistä ja hyönteishotellien rakentamisesta kypsyi vähitellen. Kevään aikana keräsimme lasten kanssa havaintoja päiväkodin pihasta sekä retkiltä yhteiseen kevätseuranta-tauluun. Keskustelimme havainnoista ja lauloimme hämähäkki, sekä Lennä lennä leppäkerttu-laulua. Lapset olivat erityisen innostuneita hyönteisistä ja kävimme lasten kanssa keskustellen ja videoiden avulla läpi sitä, miksi hyönteiset ovat tärkeitä ja miten voimme auttaa heitä. Muutamalla metsäretkellä keräsimme lasten kanssa maasta keppejä, heinää ja käpyjä, sekä toin lisäksi kotoa korsia ja hieman sammalta omasta pihastani. Tämän jälkeen askartelin päiväkodissa kerätyistä ja puhtaista maitopurkeista hyönteishotellit, joissa maitopurkki leikataan suojaisaksi koteloksi hyönteisille.

Varsinainen hotellien rakentaminen tapahtui päiväkodin pihapuuha-päivänä, jolloin rakentamiseen saivat tulla mukaan päiväkodin muutkin lapset. Sää oli aurinkoinen ja lämmin joten laitoin erilaiset rakennusmateriaalit maahan liinan päälle eri kasoihin. Lapset tulivat innoissaan rakentamaan hotelleja ja he saivat valita purkkiin aina yhtä materiaalia kerrallaan. Kerroin, että tämä auttaa hyönteisiä käyttämään hotelleja paremmin. Samalla kerroin että kun hyönteiset tulevat päiväkodin pihaan voimme saada samalla enemmän kukkia ja pensaita kesällä pihaamme. Lapset kuuntelivat tarkasti ja rakensivat monta hienoa hyönteishotellia. Päivän lopuksi ripustin nämä hotellit roikkumaan päiväkodin pihan pensaisiin.

Teoreettinen viitekehys toiminnan takana

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Lisäsimme mappa.fi sivustolta sekä Papunetin.fi -sivustolta eläin- ja kasvi kuvia kevätseuranta tauluun kevään edetessä. Samalla keskustelimme eläimistä ja kasveista, sekä katsoimme myös Yle Areenasta Itikka Ötökät, sekä Kaapon kevään merkit-ohjelmia. Lauloimme myös hyönteisistä ja ötököistä kertovia lauluja, kuten Hämähämähäkki ja Lennä lennä leppäkerttu.

Projekti pohjautui aikuisten havainnoille lasten mielenkiinnon kohteista vasun mukaisesti. Kevään aikana myös tiimimme innostui yhteisestä projektista ja tämä oli selvästi ryhmäämme innostava ja yhteisöllisyyttä lisäävä teema. Pysähdyimme usein lasten havaintojen äärelle arjessa. Leikin ja tutkimisen kautta opimme paljon uutta lähiympäristöstä sekä eläimistä. Vasun mukaisesti toteutimme osallisuutta ja yhdessä oppimista niin hotelleja tehdessä, kuin loppukesän aikana niitä seuratesamme. Vasusta nouseva ohje kestävän elämäntavan noudattamisesta välittyi projektissa kierrätyksen, arvokasvatuksen ja luonnon kunnioittamisen kautta.

Uusia oivalluksia ja ideoita

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Hyönteishotellien rakentaminen oli vain osa projektia, mutta niiden tekeminen oli erityisen hauskaa. Jatkossa hotellien käytön seuranta olisi mielenkiintoista ja lapsille opettavaista! Hotellit roikkuivat aikansa pensaissa, kunnes uteliaat lapset saivat ne tiputettua leikkeihinsä. Näistäkin saimme kuitenkin hyvät keskustelut lasten kanssa aikaiseksi ja painotin lapsille erityisesti sitä, ettei eläinten koteja saa vahingoittaa ja ihmisten tehtävä on huolehtia pienistä eläimistä. Pienet leppäkertut ovatkin ilahduttaneet meitä pitkälle syksyyn ja saattoihan hyönteishotelleilla olla jotain tekemistä niiden runsaan lukumäärän kanssa tänä kesänä.

Koko projekti oli lapsiryhmäämme yhdistävä ja innostava! Lapset oppivat hämmästyttävän hyvin asioita luonnosta, kun vain tartumme heitä sillä hetkellä kiinnostaviin asioihin ja jaksamme käydä metsässä.

Itselleni suuri oivallus oli se, että luonto alkaa lapsille jo päiväkodin pihasta, kaiken ympärillä olevan havainnointi on tärkeää luontosuhteen muodostumisen kannalta.

Oivalsin myös, että luonnon seuraaminen eri vuodenaikoina samassa paikassa syventää lapsen suhdetta luontoon ja auttaa havainnoinnissa. Sain kurssin pienryhmästä idean seurata lasten kanssa yhden lehtipuun elämää koko vuoden ajan. Otimme nyt syksyllä tämän idean käyttöön ja syksyn eteneminen on näin tullut lapsille paljon konkreettisemmaksi. Samalla olemme pohtineet eläinten ja muiden kasvien elämää syksyllä.

Koko hyönteishotelli projekti oli itselle antoisaa ja opettavaista.

Käytännön kokeilun aihe

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

TEKIJÄ : Ritva Hatami

Käytännön kokeilu toteutettiin 4-5 vuotiaiden päiväkotiryhmässä Vietimme taidetäyteen aamupäivän lähimetsissämme Suomen luonnon päivän tienoilla 2022. Tavoitteenamme oli ryhmäytyminen, taide-elämykset ja nauttiminen lähiympäristöstämme.

Prosessikuvaus ja käytetyt menetelmät

Suoritimme käytännön toteutuksemme 26.8.2022, eli vietimme Suomen luonnon päivän etkoja.

Suuntasimme retkemme kallioiselle paikalle lähiympäristössämme. Tämä kallioinen metsäpaikka on entuudestaan meille tuttu paikka, jossa sijaitsee majamme. Lapset pitävät etenkin siitä, että majalle päästäksemme pitää kiivetä kalliota pitkin ylös.

Olimme varustautuneet valkoisella huokoisella paperilla ja alustana toimi pahvi. Itse "kyninä" toimivat lasten löytämät luonnonmateriaalit mm. marjat ja lehdet. Lapset siis piirsivät oman kuvansa lunnosta löytämällä kasveilla. Taideteoksen äärellä he jakoivat tietoa toisilleen mm. siitä mistä lähtee mitään väriä ja onko siitä helppo saada väriä paperille. – Osa väreistä oli kuivia, joten niistä ei oikein irronnut väriä paperille.

Valitettavasti retkikohteelta löytyi muutama ruisku, joten kasvattajat johdattivat tästä syystä lapset toiseen metsäpaikkaan. Myös tämä on lapsille tuttu entuudestaan. Täällä on suuri kivi, jossa voi myös harjaannuttaa kiipeilytaitoja ja tämä olikin lasten mielessä heti kun kasvattajat ehdottivat metsäpaikan vaihtoa. – Kasvattajat eivät kertoneet lapsille miksi kohde vaihtui toiseen, sillä olihan nyt kysymyksessä syksyn ensimmäisiä retkiä.

Kasvattajat antoivat lapsille uuden tehtävän. Eli lapset lähtivät etsimään luonnon sydämiä tai itse tekemään omat sydämet luonnonmateriaaleista. Osa lapsista halusi ensin kuitenkin jatkaa omaa kuvaansa, sillä he löysivät uusia materiaaleja kyniksi. Ja täytynee myöntää, että näistä materiaaleista sai "mustetta" helpommin paperille. Nämä olivat kosteampia kuin kallioisella metsäpaikallamme. – valmiit taideteokset ripustettiin narulle pyykkipojilla. Jokainen taiteilija oli tyytyväinen tuotokseensa ja kaikki katsoivat rauhassa muiden teoksia.

Metsäsydämet lapset saivat kuvata kännykällä. Näihin töihin palasimme myöhemmin viikon aikana päiväkodilla.

Lapset saivat nauttia vapaasta leikistä kaiken ohjatun puuhan lisäksi. Joten muutama maja valmistui ja kaatuneiden lahojen puiden tarkkailu kiinnosti useita lapsia, sillä löytyihän tuolta mitä eriskummallisempia öttiäisiä.

Retkemme alkoi laulujen parissa ja päättyivät lauluihin. Nämä luontoon liittyvät laulut virittivät meidät retkitunnelmaan.

Tällä kertaa meillä ei ollut lainkaan eväitä mukana, vesipulloa lukuunottamatta. Sillä aloitimme ulkoilumme kotipihavierailulla. Eräs perhe oli kutsunut edellisenä päivänä meidät vierailemaan heidän pihallaan ja pääsimme tuolla mm. omppusateeseen. Saimme nauttia omenoita ennen vuorikiipeilyä ja muuta toimintaamme.

Teoreettinen viitekehys toiminnan takana

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Ilmaisun monet muodot

- Monipuolinen materiaalien ja työtapojen käyttö
- Luovuuden ja mielikuvituksen käyttäminen
- Suunnittelusta valmiiksi tuotokseksi: Taidenäyttely metsässä
- Ohjatut ja spontaanit toiminnot
- Laulut, rytmi

Kasvan, liikun ja kehityn

- Leikit
- Liikennekasvatus
- Turvallinen toiminta
- Liikunta, motoriset perustaidot, yhdessä toimimisen taidot
- Omien ja toisten tunteiden tunnistaminen ja huomioon ottaminen

Minä ja meidän yhteisö

- Oma retkipaikka
- Valokuvaaminen
- Ryhmäytyminen
- Yhteistyö mm. autetaan kaveria
- Käytetään vain irtomateriaalia mm. majojen rakentelussa
- Leikit
- Tunteiden tunnistaminen
- Ystävällisesti ja vastuullisesti toimiminen
- Ystävyys

Kielten rikas maailma

- Nimeäminen
- Vuorovaikutustaidot
- Laulut

Tutkin ja toimin ympäristössäni

- Luontohavainnot
- Muotojen tunnistaminen mm. luontosydän
- Tutkia ja tutustua kasveihin, eläimiin ja luonnonilmiöihin mm. öttiäiset lahoppuista
- Ympäristöstä ja viihtyvyydestä huolehtiminen

Luonnossa oleminen rauhoittaa ja virkistää lapsia ja aikuisia. Joten metsäreissun jälkeen päiväkotiiin saapuvat fyysisesti väsyneemmät ihmiset, mutta henkisesti virkistyneemmät.

Uusia oivalluksia ja ideoita

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Luonnossa oleskelu tekee hyvää niin lapsille kuin aikuisillekin. Joten näitä elämyksiä tulisi lisätä viikko-ohjelmaamme.

Lapset näkevät ympäristön virkein silmin ja heidän kanssaan liikkua myös aikuiset oppivat näkemään innostuneena ympäristöä. Lapset opettavat myös kiireettömän liikkumisen. - Hetkestä nauttimisen.

Kasvattajan olisi hyvä päästä ennakkoon tutustumaan retkikohteeseen, ettei retken aikana törmättäisi ikäviin yllätyksiin mm. ruiskuihin.

Lisäsin auringonkukkapelloilta kuvan tähän, sillä saimme nauttia elokuussa seikkailun täyteen aamupäivän. Auringonkukat olivat niin korkeita, ja niiden varret tanakoita. - jaksoivat pitää loistavan pikkuauringon pystyssä. Pellolla oli mukava leikkiä mm. piilosta ja myöhemmin saimme rikastettua päiviämme useilla erilaisilla auringonkukkiin liittyvillä toiminnoilla.

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Luontotoiminnan näkyväksi tekeminen

TEKIJÄT:

SIRPA MÄENPÄÄ, MIA MUURAMA - LEHTONEN,
LAURA MYLLYLÄ, MARI MÄKINEN JA KIIA MYRTTINEN

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Käytännön kokeilun ensisijainen tavoite oli tehdä perheille ulko- ja luontotoiminta näkyväksi ja toiminnan kautta tutuksi. Tavoitteena oli myös perheiden tutustuminen toisiinsa sekä sen kautta yhteisöllisyyden lisääntyminen ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen. Liikkumisen ilo ja luontoyhteyden vahvistaminen sisältyvät vahvasti kokeilun tavoitteisiin.

Käytännön kokeilut toteutettiin viidessä varhaiskasvatusyksikössä elo-syyskuussa 2022. Muuttuvien tekijöiden takia, käytännön kokeilut erosivat jonkin verran toisistaan, mutta punainen lanka pysyi silti samana.

Prosessikuvaus ja käytetyt menetelmät

Yksiköidemme toimintakulttuurit luontotoiminnan toteuttajina olivat hyvin erilaiset: toisissa yksiköissä säännöllistä luontotoimintaa oli toteutettu jo pitkään, kun taas joissain yksiköissä oltiin vasta lähtökuopissa. Kaiken kaikkiaan herkullinen lähtökohta suunnittelun aloitukselle ja lopulta antoisaa puolin sekä toisin.

Käytännön kokeilun suunnittelu tapahtui yhteisissä Teams-kokouksissa, WhatsApp keskusteluissa ja -puheluissa. Ideoiden vaihto oli rikasta ja rönsyilevää. Käytännön kokeilun sisällöksi mietittiin muun muassa metsään kuljettavan matkan pedagogisen sisällön avaamista, tarinallista leikkiä metsässä, luovaa tanssia ja vahvasti elämyspedagogista toimintaa. Lopulta päädyimme kaikkia kiinnostavaan ja monipuolisesti erilaisia mahdollisuuksia sisältävään aiheeseen eli toimintakauden alussa toteutettavaan vanhempainiltaan/ perhetapahtumaan, jossa tehdään luontotoimintaa näkyväksi yhteisen tekemisen kautta.

Tapahtumien tehtävapisteen keskiössä oli vasun oppimisen alueet sekä aistit, ja kokonaissuunnittelussa laaja-alainen osaaminen. Luonnossa toimimisen ja liikkumisen terveysvaikutukset olivat esillä myös erillisinä tietoisukupisteinä.

**MOTTOMME: LUONTO ON MAHDOLLISUUKSIA
TÄYNNÄ!**

Teoreettinen viitekehys toiminnan takana

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

OPPIMISEN ALUEET:

Kielen rikas maailma

- sadutus ja tarinointi, yhteinen aloitus laululla, äänilotto-tehtävä, nimeäminen, suujumppa-tehtävä, keskustelut, kuvien lukeminen/kuvien tutkiminen

Kasvan, liikun ja kehityn

- liikkuminen vaihtelevassa maastossa, sykettä nostavat toimintapisteet (kepparirata, moporalli, spurtitjuoksut), rentoutumispisteet (riippukeinut, pilvien katselu, äänien kuuntelu), metsän antimien maistelu, omat eväät

Ilmaisun monet muodot

- luontotaiteen tekeminen, kuvien ottaminen, musisointi, löytykö luonnosta jotain, jolla voisi soittaa?

Tutkin ja toimin ympäristössäni

- aistit, lukumäärät, jokamiehen oikeudet, etsimistä, lajittelua, tunnistustehtäviä, aarteiden kerääminen ja tutkimisen ilo

Minä ja meidän yhteisömme

- tuntemuksiin liittyvät tehtävät, jokamiehen oikeudet/luonnon kunnioittaminen, yhteistoimintaa, kestävä kehitys/kierrätystehtävä

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN:

Ajattelu ja oppiminen

- jokamiehen oikeudet, vuorovaikutuksellinen yhteistoiminta, tapahtuma herätti keskustelua ja jatkosuunnitelmia, erilaisten ratkaisujen keksiminen yhteisten pohdintojen kautta, uuden luomista ja luovaa ajattelua

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- lähiympäristö, läheiset, yhteisöllisyys, metsätaide, luonnon kunnioittaminen/vastuulliseen toimintaan ohjaaminen

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- oma reppu ja eväät, yhteiset säännöt retkillä, mielen hyvinvointi ja tunnekasvatus

Monilukutaito

- tehtävapisteiden kuvitus ja niiden tarkastelu, nimeämistä, kuvien tutkimista (mm. lajikortit ja tunnekuvat)

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- dokumentointi, kuvaaminen, kuvakerronta

Osallistuminen ja vaikuttaminen

- reflektoinnit / keskustelut tapahtumasta seuraavana päivänä (kuvat tapahtumasta keskustelun tukena) lasten mielenkiinnon kohteiden huomiointi ja niihin tarttuminen/lapset mukana suunnittelemassa toimintapisteitä

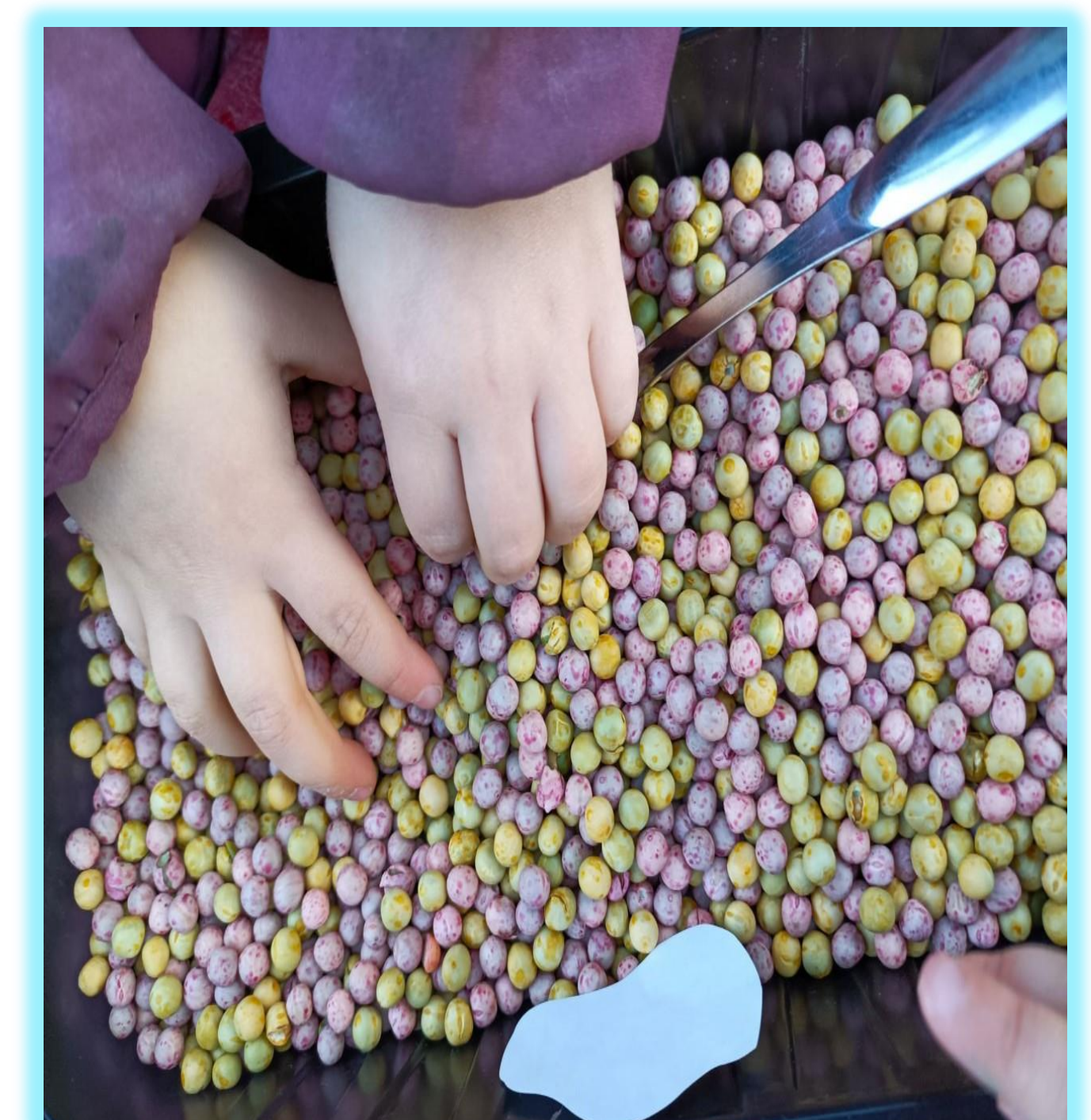

Uusia oivalluksia ja ideoita

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

**YHDESSÄ TEKEMISESSÄ ON VOIMAA!
VÄHEMMÄN ON ENEMMÄN!
PIENELLÄ VAIVALLA ISO ILO!
LAPSET MUKAAN SUUNNITTELUUN!
PYSÄHDY HETKEEN!
HYMY KIRKASTAA PÄIVÄN!
VAUHTI VIRKISTÄÄ!
LUONTO RAUHOITTAÄ!
JATKA TAPAHTUMAN TOIMINTAA MYÖS HUOMENNA!
TOIMINNALLISUUS KUNNIAAN!
PANOSTA PERHEIDEN YHTEISEN TOIMINNAN TUKEMISEEN!**

Vanhempainilta luonnossa

TEKIJÄ: Satu Lavikainen

Käytännön kokeilu toteutettiin LK Kotilon varhaiskasvatuksen yksikössä syksyllä 2022. Tavoitteena oli perehdyttää vanhemmat Luonnossa Kotonaan- toimintaan ja luontopedagogiikkaan.

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Prosessikuvaus ja käytetyt menetelmät

Tavoitteena oli luoda lasten vanhemmille käsitys meidän päiväkodin arvoista, kasvatuskäsityksistä ja toiminnasta. Päiväkotimme on Luonnossa Kotonaan- päiväkotij, joka velvoittaa meitä toimimaan tietyissä raameissa ja sitoutumaan tiettyihin arvoihin.

Toimimme luonnossa joten tuntui luonnolliselta myös pitää vanhempainilta päiväkodin lähimetsässä, rannan tuntumassa. Tämä on yksi retkipaikoistamme ja samalla saimme esitellä sen myös vanhemmille.

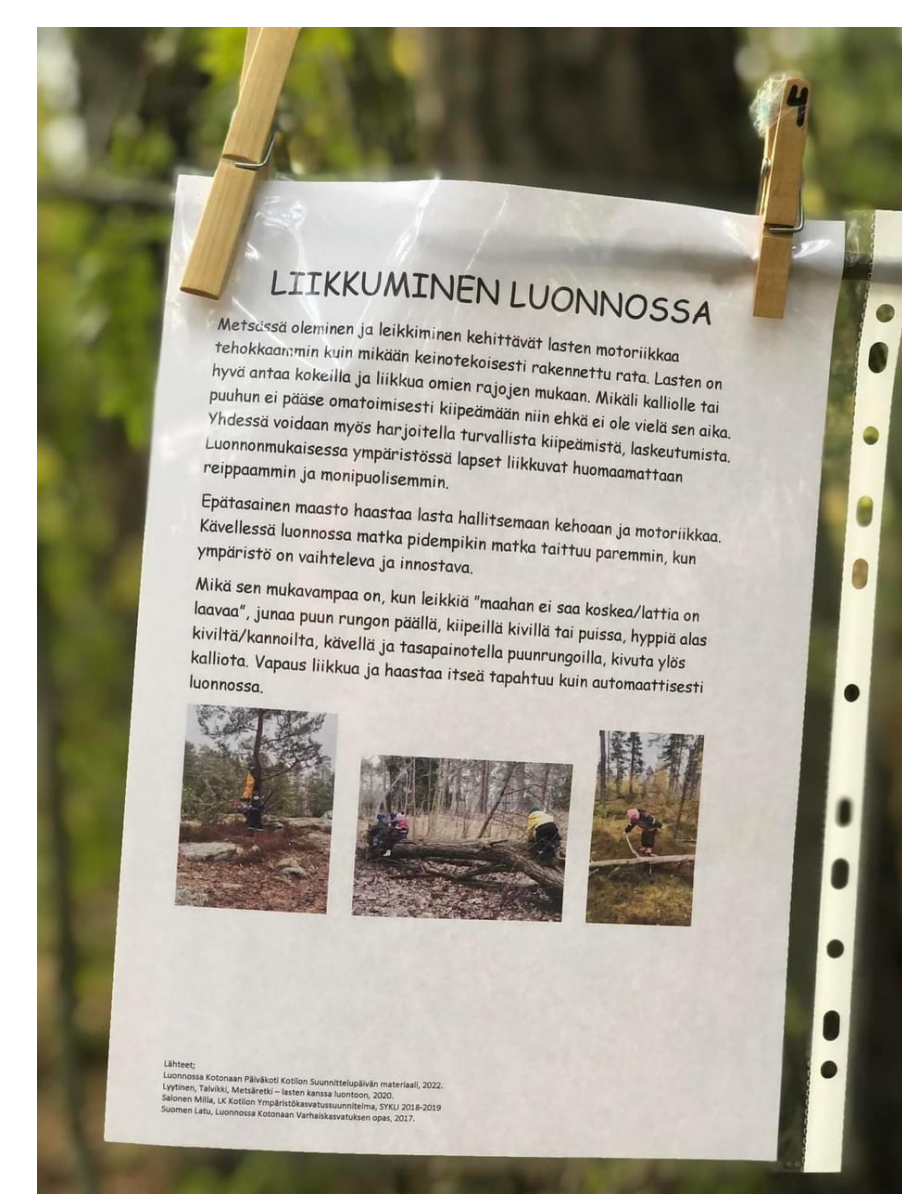
Vanhempainiltaan kuului pieni luontopolku joka antoi vanhemmille mahdollisuuden tarkastella luontoa avoimemmin ja uusista näkökulmista.

Luontopolku koostui kahdenlaisista pisteistä. Informaatio pisteitä oli kaksi, missä esiteltiin leikkiä sekä liikuntaa luonnossa. Nämä valikoituivat, koska Luonnossa Kotonaan- toiminta painottuu siihen, että mahdollistetaan ja tuetaan lasten kiireettömän ja omaehtoisen leikkimisen sekä liikkumisen toteutumista.

Lisäksi oli pisteitä joiden avulla vanhemmat pääsivät havainnoimaan ja aistimaan luontoa.

Vanhempainillan tieto-osuus painottui siihen, että kerroimme vanhemmille Luonnossa Kotonaan- toiminnan arvoista. Avasimme vanhemmille illan aikana myös kuinka luontopedagogiikka yhdistyy valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan ja miten se toteutuu käytännössä toiminnassamme. Käytimme käytännön esimerkkejä sekä perusteluita, miksi teemme asioita kuten teemme.

Olimme tuoneet materiaalin myös näkyväksi vanhemmille pyykkinarulle, jolloin se oli helpommin myös hahmotettavissa. Esillä vanhempainillassa oli myös yksikkömme Ympäristökasvatussuunnitelma, Tunteet Hukassa-hahmot sekä esimerkki retkireppu sisältöineen.

Teoreettinen viitekehys toiminnan takana

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Tavoitteena on ollut perehdyttää vanhemmat Luonnossa Kotonaan- toimintaan ja luontopedagogiikkaan. Luoda heille käsitys meidän arvoista, kasvatuskäsityksistä ja toiminnasta. Varhaiskasvatussuunnitelmassa todetaan, että huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä on tärkeä merkitys varhaiskasvatuksessa.

Yhteistyön tavoitteena on huoltajien ja henkilöstön yhteinen sitoutuminen lasten terveen ja turvallisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistämiseen. Luottamuksen rakentaminen sekä tasa-arvoinen vuorovaikutus ja keskinäinen kunnioitus tukevat kasvatusyhteistyötä.

Kasvatustyöhön liittyvistä arvoista, tavoitteista ja vastuista keskustellaan sekä henkilöstön kesken että huoltajien kanssa. Yhteistyö on vuorovaikutteista ja edellyttää varhaiskasvatuksen henkilöstöltä aloitteellisuutta ja aktiivisuutta. (Vasu,2022).

Vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeää Luonnossa Kotonaan-toiminnan onnistumisen kannalta. Arjen toimintaa toteutetaan yhdessä henkilöstön, lasten ja vanhempien välisessä vuorovaikutuksessa. Mitä enemmän olemme sitoutuneet yhdessä toimintaa ja sen arvoihin niin sitä paremmin tuemme lapsen kasvua, vanhemmuutta ja toimintaa. Yhteistyön avulla vanhemmat saavat myös konkreettisen kokemuksen lapsen päivän, viikon tai toimintakauden tapahtumista. Käytämme esimerkiksi Peda.net palvelua jakaaksemme vanhemmille päiväkodin arkea kuvin ja sanoin. Peda.netin kautta pystymme tuomaan esiin vanhemmille lasten arkea heidän näköisesti tekemisen, leikkimisen ja ihmettelyn kautta.

Luonnossa kotonaan (LK) on Suomen Ladun vuodesta 1999 koordinoima toimintamuoto, joka keskittyy varhaiskasvatuksessa toteutettavaan luontoliikuntaan sekä luonto- ja ympäristökasvatukseen. Toiminnassa ulkoilmaelämä on kaiken perusta.

Toiminnassa korostuvat leikki ja luonnossa liikkuminen, kiireetön yhdessäolo ja yhdessä tekeminen. Toiminnan perustana on näkemys leikkivästä ja liikkuvasta, ainutlaatuisesta lapsesta. Lapsen osallisuus ja kestävä elämäntapa ovat toimintaa ohjaavia arvoja ja näkyvät arjessa.

Luonnossa Kotonaan lupaus

- Viettää kiireetöntä ulkoilmaelämää säällä kuin säällä.
- Ulkoilla useita tunteja päivittäin.
- Retkeillä lähiluontoon vähintään kolme kertaa viikossa.
- Löytää lähiluonnossa leikki- ja liikuntavälineet ensisijaisesti luonnosta.
- Mahdollistaa lapsen pitkäkestoisen leikin ja monipuolisen liikkumisen päivittäin.
- Aikuisen olevan lähellä lasta kunnioittaen hänen ainutlaatuisuuttaan.
- Vaalia kestävän elämäntavan arvoja.

(Suomen Latu,2022.)

Lähteet;

Opetushallitus, 2022 https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_0.pdf

Suomen Latu, 2022

<https://www.suomenlatu.fi/ulkoile/lastentoiminta/luonnossa-kotonaan.html>

[Peda.net](https://peda.net)

LUONNOSSA
KOTONAAN

Uusia oivalluksia ja ideoita

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Vanhempainilta luonnossa oli onnistunut. Ilmapiiri oli rennompia ja ihmiset avoimempia verrattuna perinteiseen sisällä pidetyn vanhempainiltaan.

Koimme tärkeäksi tuoda esiin työmme sisältö niin, että teoria ja käytäntö nivoutuu yhteen.

Miksi teemme asioita tietyllä tavalla. Mitä lapset oppivat, kokevat ja kehittyvät niiden avulla. Miten toimimme tietyissä tilanteissa ja mitä kaikkea havainnoimme ja huomioimme. Leikki ei ole vain leikkiä ja retki ei ole vain retki vaan mitä kaikkea siihen sisältyy ja kuuluu.

Vanhempainillassa toimme esiin vanhemmille tietoa varhaiskasvatussuunnitelman sisällöstä, mutta tärkein asia oli kuitenkin tuoda esille käytännöt sekä esimerkit meidän arjessa lasten kanssa.

Luontopolku oli myös huomattu sosiaalisessa mediassa, kun joku paikallinen ulkopuolinen oli ihailut tehtäviä ja jakanut ne paikalliseen Facebook-ryhmään.

Itse toteutan vanhempainillat jatkossakin tällä tavalla, tuoden esimerkiksi uusia teemoja vuosittain esiin. Vanhempainilta ei vaatinut paljon voimavaroja toteutuksen kannalta. Ideointi, materiaali, narua, muovitaskuja ja pyykkipoikia sekä riippumatot. Vanhemmat itse toivat omat eväät ja istuinalustat mukana.

Jatkossa olisi varmasti mukava liittää yhteistä ohjattua toimintaa luontopolun sijaan. Esimerkiksi mindfulness-hetki, joku lasten kanssa leikitty leikki tai välijumppa, mikseipä vaikka retkitarjoiluja tai nuotiohetki jos vain mahdollista.

Lapset voisi myös ottaa suunnitteluun mukaan. Mitä he haluavat kertoa päiväkodista tai mitkä ovat heistä merkityksellisiä asioita, mitä he ovat oppineet jne.

”Vanhempainilta oli oikein mukava ja onnistunut. Vaikka meillä onkin jo kaksi vuotta takana, niin omia silmiä avarsi paljon se, kun kerroitte, mitä kaikkea lapset havainnoi luonnosta. Näihin lasten huomioihin olen nyt kiinnittänyt enemmän huomiota ja ne saa joka kerta hymyn huulille. Teette ihan mieletöntä työtä! Niin pieniä, mutta niin isoja asioita, jotka varmasti kantaa läpi elämän. Vanhempainilta oli Kotilon näköinen ja pidin enemmän tästä ulkona olevasta.”

”Mielestäni vanhempainilta oli oikein toimiva. Oli kiva kuulla toiminnasta ja tausta-ajatuksista. Ulkona järjestettynä toimi hyvin, kun oli valoisaa ja lämmintä.”

”Vanhempainilta oli meidän ensimmäinen vanhempainilta, eli vertailukohteita ei juuri ole, mutta siitä jäi hyvin positiivinen kuva! Ei yhtään mitään jäykkää tunnelmaa, vaan todellakin hyvällä fiiliksellä kaikki olivat, ja tuntui että siellä sai paljon hyödyllistä tietoa. Tuli siellä vaan lisävahvistusta sille, että meidän lapsi on täysin oikeassa paikassa, niin kiva oli kuunnella Kotilon arjesta teidän kertomana. Ehdottomasti pisteet siitä että oli ulkona! Sai työpäivän jälkeen itsekin siinä samalla raikasta ilmaa. Kymmenen pistettä täältä meiltä!”

”Vanhempainilta oli mielestäni oikein onnistunut. Meille toiminta ei ole ennestään tuttua (lapsen eka vuosi), joten oli mielenkiintoista kuulla mihin toteutus perustuu. Oli myös kiva kuulla kasvattajien taustat ja kuulla lasten ikäryhmittymä, ym. - tietää kenen seurassa lapseni viettää päivänsä. Pikainen muihin vanhempiin tutustuminen oli myös mukavaa. Minulle ei ole väliä onko vanhempainilta luonnossa vai sisällä. Luonnossa ollaan tuki säiden armoilla, joten kaatosateessa ilmapiiri olisi ehkä ollut nihkeämpi. Luonnossa oli ehkä hieman rennompaa. Lopussa ollutta ns. vapaata keskustelua olisi voinut olla enemmänkin. Nyt tuntui vähän siltä, että pidättelimme teitä, kun olimme ns. yliajalla. Mutta oli kiva jutella teidän ja muiden vanhempien kanssa niitä näitä.”

”Oli oikein onnistunut vanhempainilta ja oli kiva kuulla tietoa päiväkodin aatteesta :). Oli myös kiva kuulla teidän taustoista. Ei jäänyt mitään puuttumaan.”

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Suomalainen metsä

TEKIJÄT / TYÖRYHMÄ: SALLA KOIRANEN, TIINA
KÖNTTI, LAURA SOININEN

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Lähdimme suunnittelemaan ja ideoimaan metsäretkipäivää kolmeen eri varhaiskasvatusyksikköön. Halusimme toteuttaa retken alkavan kesän kynnyksellä, kun luonto antaa meille parastaan. Jokainen toteutti retken omassa yksikössään itselleen ja omalle yksikölleen sopivana päivänä/päivinä. Tavoitteena oli rikastaa luontokokemuksia ja tuoda VASU:n eri osa-alueet monipuolisesti esille retken aikana.

PROSESSIKUVAUS JA KÄYTETYT MENETELMÄT

Lähdimme toteuttamaan retkeä ajatuksena suomalainen metsä ja sen monipuolisuus. Yhdessä pohdimme, että haluamme toteuttaa retken, joka olisi hyödynnettävissä myös myöhemmin ja siitä olisi iloa vielä muillekin tuleville ryhmille. Teimme retken rungon Kielinupun Suomalainen metsä -laulun ympärille, koska varhaiskasvatuksen tehtävänä on ohjata lapsia terveyttä ja hyvinvointia edistäviin elämäntapoihin ja suomalainen metsä luo lapsille hyvän arvoperustan. Opitaan kunnioittamaan luontoa sekä opitaan jokamiehenoikeuksia jo pienestä pitäen.

Toteutimme retken jokainen omana päivänämme kesäkuun aikana. Teimme laulun pohjalta jokaisesta eläimestä esittely-/tietoiskutaulun. Tauluihin pystyi tutustumaan jo ennen retkeä tai samana päivänä retken alussa. Retken jälkeen pystyi myös palaamaan jokaiseen eläimeen ja ottaa vaikka kyseisen eläimen väritys-/askarteluhetken. Näin retkeä pystyy myös jatkossa hyödyntämään, ja sitä voi ottaa kokonaan oman projektin huomioiden kaikki vasun viisi eri osa-alueita. Kaikilla meillä oli ryhmässä pieniä, joten retki suunniteltiin erityisesti heille. Osalla on ryhmässä isompiakin, mutta näin hekin oppivat antamaan tilaa pienemmille.

Retki aloitettiin kuuntelemalla Kielinupun Suomalainen metsä -laulu, ja jos eläimiin ei oltu tutustuttu ennen retkeä, niin laulun jälkeen käytiin vielä eläinten esittelytaulut läpi. Kappaleen kuuntelemisen jälkeen yhdessä vielä mietittiin laulussa esiintyviä eläimiä ja laskettiin kuinka monta niitä oli. Tämän jälkeen lähdettiin etsimään eläimiä metsästä. Eläinten kuvat saatiin Mappa.fi Ulkoluokan lajikortteja hyödyntämällä.

Metsän eläinkortin löydettyään pysähdyttiin katsomaan mikä eläin oli ja jokaisen eläimen taakse oli kyseiseen eläimeen liittyvä liikunnallinen loru, joka tehtiin yhdessä. Kun kaikki kuusi eläintä oli löydetty, loruiltu ja liikuttu niiden mukana, oli retken päätöksen aika. Osalle jäi vielä aikaa vapaaseen leikkiin, ja ainakin matkalla takaisin varhaiskasvatuspaikkaan pysähdyttiin monen monta kertaa ihmettelemään alkavan kesän mahtavaa luontoa!

Suomalainen metsä linkki: https://youtu.be/E8SLkRw_CII

Tässä lorujen linkki (leikit loruihin keksimme itse):

<https://varssyja.wordpress.com/loruja-aihealuettain/metsan-elaimet/>

TEOREETTINEN VIITEKEHYS TOIMINNAN TAKANA

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Päädyimme ottamaan retken rungoksi Kielinupun laulun, koska Kielinupun laulut tukevat ja vahvistavat kielellisiä taitoja ja valmiuksia ja lisäksi ovat mukaansatempaavia lauluja, joista lapset tykkäävät. Lisäksi musiikillisen ilmaisun tavoitteena on tuottaa lapsille musiikillisiä kokemuksia sekä vahvistaa lasten kiinnostusta ja suhdetta musiikkiin.

Varhaiskasvatussuunnitelman mukaan me tuemme tavoitteellisesti lasten musiikillisen, kuvallisen, käsityöllisen, sanallisen ja kehollisen ilmaisun kehittymistä. Lorut vahvistavat lasten kielellisten taitojen ja valmiuksien kehittymistä. Kieli rikastuu ja sanavarasto laajenee. Kieli on lapsille sekä oppimisen kohde että väline ja varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea jokaisen lapsen kielen taitojen kehittymistä. Loruleikit keksimme innostamaan lapsia liikkumaan monipuolisesti sekä kokemaan liikunnan iloa VASU:n mukaisesti. Ryhmässä liikkuminen kehittää lasten sosiaalisia taitoja, kuten vuorovaikutus- ja itsesäätelytaitoja.

Lasten kanssa yhdessä laskettiin myös luvut 1-6 retken aikana, jolloin matemaattinen ajattelu kehittyy ja myönteinen suhtautuminen matematiikkaan vahvistuu leikinomaisen toiminnan myötä. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on antaa lapsille valmiuksia havainnoida, jäsentää ja ymmärtää ympäristöään. Lapsia ohjataan tutkimaan ja toimimaan luonnossa. Tähän osa-alueeseen metsäretket ovat mitä parhaita antia! Tärkeää on myös se, että varhaiskasvattaja pysähtyy yhdessä lasten kanssa tutkimaan lapsia kiinnostavia aiheita, vaikka toiminta olisikin suunniteltu toisin. Sen lisäksi luonto ja retket edistävät myös omaa työhyvinvointia, kun pääsee raikkaaseen ilmaan liikkumaan ja tutkimaan yhdessä lasten kanssa.

Ympäristökasvatuksen tavoitteena on vahvistaa lasten luontosuhdetta ja vastuullista toimimista ympäristössä sekä ohjata heitä kohti kestäväää elämäntapaa. Ympäristökasvatus sisältää kolme ulottuvuutta: oppiminen ympäristössä, oppiminen ympäristöstä sekä toimiminen ympäristön puolesta. Lähiluonto sekä rakennettu ympäristö ovat sekä oppimisen kohteita että oppimisympäristöjä. Näistä toteutimme oppiminen ympäristössä; menimme retkelle, jossa tulee karkeamotoriikkaharjoitusta kulkiessa epätasaisessa luonnossa. Eläinkorttien piilotus eri korkeuksille vahvistaa lasten hahmotuskykyä. Sen lisäksi tutustuminen suomalaisiin eläimiin ja niiden kotiin luo pohjaa myös ympäristön puolesta toimimiselle.

UUSIA OIVALLUKSIA JA IDEOITA

Metsäretken toteutus onnistui kaikilla kolmella ryhmällä hyvin. Lapset pitivät laulusta ja olivat kiinnostuneita siinä olevista eläimistä. Eläinten kuvien etsiminen metsästä oli jännittävää, ja lorut ja leikit innostivat yhteistoimintaan. Myös muu aiheeseen liittyvä oheistoiminta (värityökuvat, eläinjumppa, metsäskartelu) kiinnostivat lapsia, ja Suomalainen metsä -laulusta tuli yksi lasten kesän lempilauluista.

Toteutuksessa on tärkeää aikuisten oma innostuneisuus ja eläytyminen. Myös huolellinen valmistautuminen retkeen oli tärkeää, eläinkorttien suunnitteluun ja valmistamiseen sai varata aikaa. Metsäretkellä pienryhmiin jakautuminen mahdollistaa jokaisen lapsen osallistumisen ja vaikuttamisen isossa ryhmässä kulkemista paremmin. Tehtäviin sitoutumista parantaa se, että eläinkorteissa olevat lorut ja leikit ovat lapsille jo entuudestaan tuttuja, niitä olisi siis hyvä harjoitella jo ennen varsinaista retkeä. Käsinuken ja kirjeen käyttö tuo retkelle elämyksellisyyttä, mielenkiintoa ja vähän jännitystäkin, lapset sitoutuvat toimintaan paremmin. Etsimistehtävät innostivat lapsia liikkumaan, samoin kuin loruleikit.

Nämä lorukortit ovat kuitenkin helppo ja hauska työväline ottaa hyvin pienellä kynnyksellä mukaan retkelle, sillä ne eivät paljon tilaa vie ja ovat hyvin helppo ja hauska lisä retkelle. Ne myös tarjoavat monipuolista oppimista lapsille niin kielenkehityksen, liikkumisen ja hahmottamisen kuin sääntöleikinkin kannalta.

Olemme toteuttaneet tätä kyseistä retkeä monta kertaa myös tänä syksynä retkellä ja Suomen luonnon päivän yhtenä rastina, ja nyt myös päiväkodilla koko talon yhteisellä lauluhetkellä.

Metsäretket antavat energiaa ja hyvinvointia niin lapsille kuin myös aikuisille. Työhyvinvointi onkin työelämän nykypäivän haaste, koska monet voivat huonosti ja uupuvat työssään. Jo pelkkä metsään meno rauhoittaa mieltä sekä laskee verenpainetta. Luontoon.fi Terveyttä ja hyvinvointia luonnosta -sivuilla kerrotaan luonnon vaikuttavan myönteisesti terveyteen ja hyvinvointiin. Kun saamme viettää lasten kanssa aikaa metsässä, se luo hyvän pohjan työhyvinvoinnille, ja moni kaipaakin metsään myös työpäivän jälkeen. <https://www.luontoon.fi/terveyttajahyvinvointialuonnosta>

Kuvia retkeltä

TEKIJÄT / TYÖRYHMÄ:
ANNAKAISA MIINALAINEN

Yhdessä oman pienryhmän kanssa päädyimme toteuttamaan toiminnallisen ja elämyksellisen luontopolun tahoillamme. Luontopolulle tein erilaisia tehtäväkortteja lapsille sekä aikuisille sopivia, näin luontopolku olisi mahdollisimman monen käytettävissä. Tarkoitus oli toteuttaa Suomen lasten metsäretkipäivänä 13.5.2022 tai sen lähipäivinä. Itse toteutin oman retkipäivän 16.5.2022. Luontopolulla oli kevääseen liittyviä tehtäviä ja tarkoitus oli saada osallistujat pysähtymään, tarkkailemaan ja nauttimaan luonnosta.

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

PROSESSIKUVAUS JA KÄYTETYT MENETELMÄT

Jokaiselle meistä metsä oppimisympäristönä oli entuudestaan tuttu ja luontopedagogiikka on ollut käytössä yksiköissämme. Yhteinen ideointi tapahtui WhatsApp ryhmänkautta.

Tehtäväkortteja suunnitellessa hyödynsin jo valmiina olevaa materiaalia ja otin koulutuksesta saamiani uusia ideoita käyttöön. Halusin haastaa itseäni kokeilemaan mahdollisimman monipuolista toimintaa luonnossa.

Vietimme esikoululaisten kanssa kokopäivän klo 9-13 Nälköönlammella. Lapset kulkivat pienryhmissä oman aikuisen kanssa lammen ympäri tehtäviä tehden. Oli mukava nähdä lasten innostus, oivalluksia ja hyvä motivaatio tehtäviä tehdessä.

Pienryhmässä lasten on helpompi osallistua, tulla nähdyksi ja kuulluksi. Lammen ympäri kierrettyä paistoimme makkaraa, vaahtokarkkeja ja söimme evässämpylät. Kävimme yhdessä läpi jokamiehen oikeudet. Pidimme luonnon siistinä ja kunnioitimme luontoa. Lopuksi jäi vielä aikaa vapaalle leikille.

Toimin Muijalan asukasyhdistyksessä ja tein sellaisia tehtäväkortteja luontopolulle jotka sopivat kaiken ikäisille. Osa tehtävistä jäi ilahduttamaan asukkaita ja muita metsässä liikkujia. Luontopolulla kevään aikana kävi mm. lapsiperheitä, koululaisia ja eläkeläisiä. Näin pystyin vahvistamaan koko asuinalueen yhteisöllisyyttä.

TEOREETTINEN VIITEKEHYS TOIMINNAN TAKANA

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

KIELTEN RIKAS MAAILMA: luontoriimejä, satuhieronta, nimeäminen

KASVAN, LIIKUN JA KEHITYN: käveleminen lammelle ja sen ympäri, liikennekasvatus, tempurata, tasapainoilu, lehtipuujumppa, paljasjalkarata ja eväiden syönti

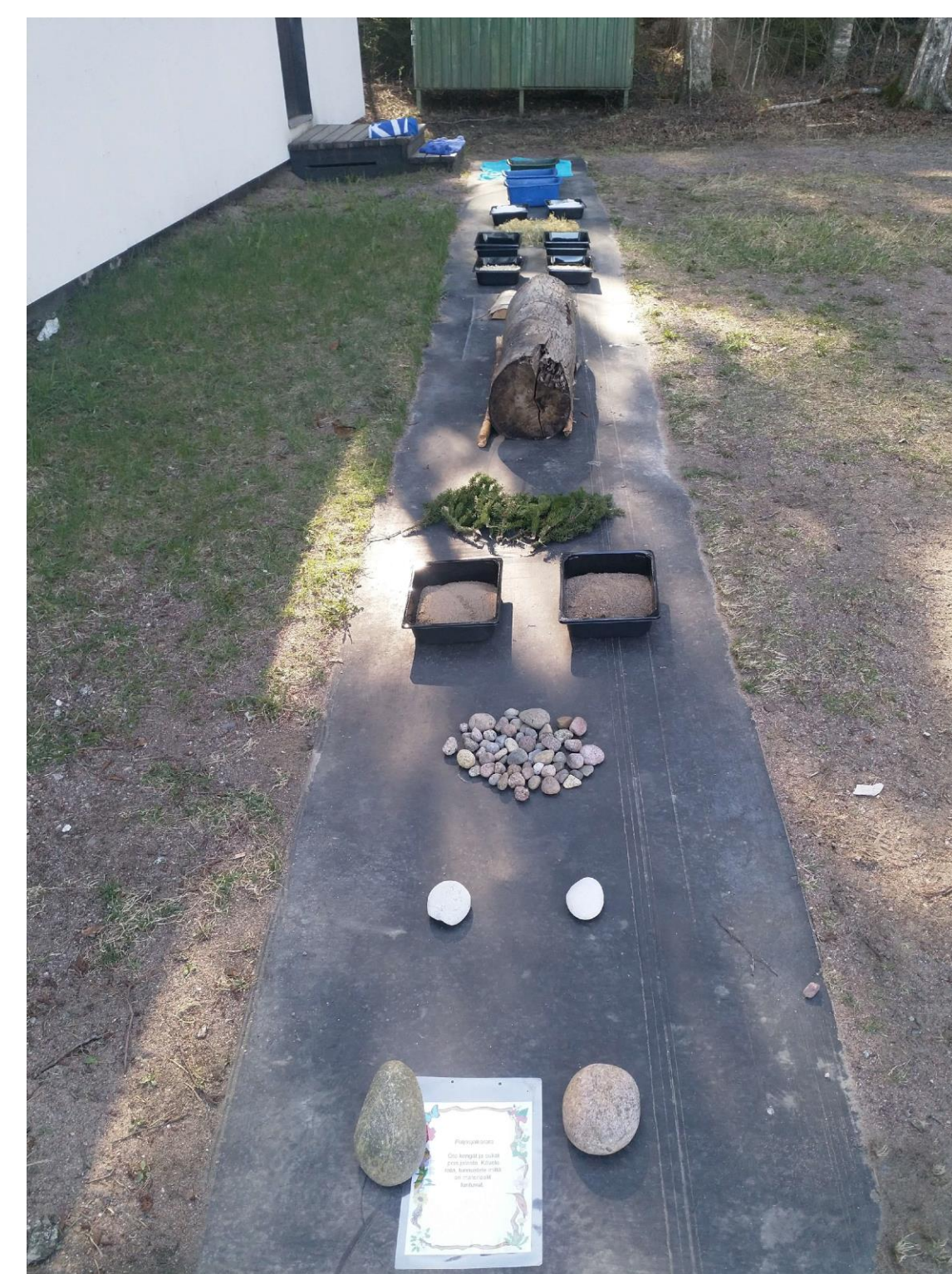
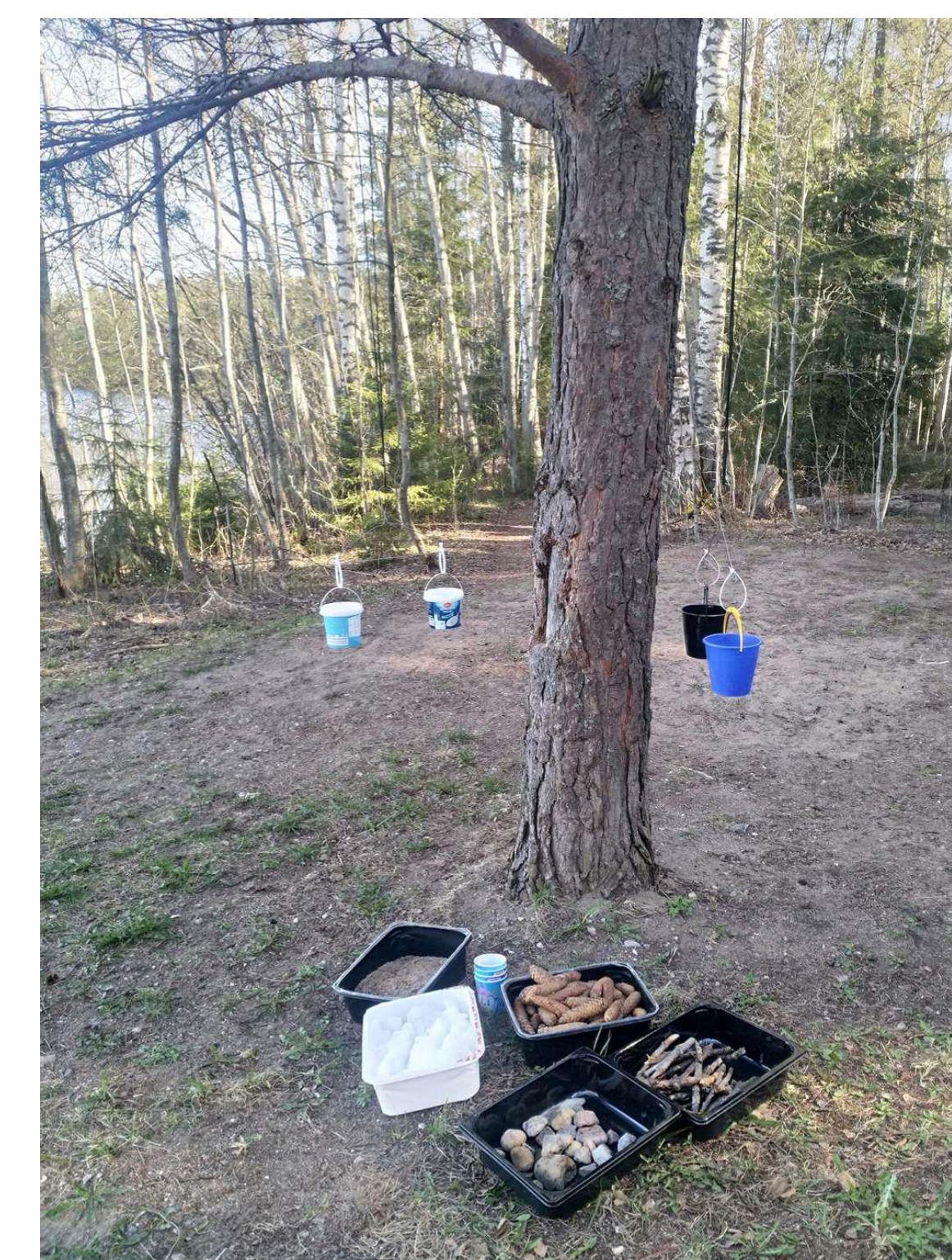
TUTKIN JA TOIMIN YMPÄRISTÖSSÄNI: jokamiehenoikeudet, etsi asioita jotka ovat, kelluntakoe, henkarivaaka, etsi metsästä itseäsi, ojan syvyyden mittaaminen, väribongaus, tunnustelupussit

ILMAISUN MONET MUODOT: luonnon äänien kuuntelu, luonnon katselu kiikareiden läpi, oman ötökän tekeminen, rentoudu riippukeinussa, kehystä maisema, eläin pantomiini

MINÄ JA MEIDÄN YHTEISÖMME: pienryhmätyöskentely, lähiympäristöön tutustuminen

Ulkoilma piristää ja rentouttaa kehoa. Metsässä lapset rauhoittuvat ja keskittyvät helpommin, jolloin uuden asian opettaminen on helpompaa. Luonnon hyödyntäminen monipuolisemmin työssämme. Työ voi ja saa olla kivaa.

<https://www.koulutus.fi/artikkelit/tyohyvinvointi-ja-luonto-15676>

UUSIA OIVALLUKSIA JA IDEOITA

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Lasten mielestä paljasjalkarata ja riippukeinu olivat parhaat tehtävät. Mielestäni päivä sujui hyvin ja sain positiivista palautetta työkavereilta.

Itselleni on tullut halu vahvistaa omaa, lasten ja koko työyhteisön luontosuhdetta entistä enemmän. Sain kokeilusta varmuutta siihen, että vasun eri oppimisen alueet on helppo toteuttaa metsässä. Olen syksyn aikana rohkaistunut viemään metsään erilaisia toimintoja.

Syksyllä Muijalan asukasyhdistys osallistui Lohjan liikuntakeskuksen järjestämään Laavujen kierrostapahtumaan. Teimme luontopolulle syksyisiä tehtäviä. Tapahtuman myötä luontopolku tuli laajemmin Lohjalaisille tutuksi, liikunnan ilon jakaminen.

